

OPETUSPALVELUIDEN ARVIOINTISUUNNITELMA

Arviointijärjestelmän taustaa

Orimattilan opetuspalveluiden arviointijärjestelmän rakentamisen pääajatuksena oli henkilöstön sitouttaminen. Opettajien tuli kokea, että nyt ollaan tekemässä työkalua koulun arkea eikä hallintoa varten. Sivistystoimenjohtaja ja laatupäällikkö kiersivät syksyn 2011 aikana kaikki kaupungin koulut (13 kpl). Tilaisuuteen oli kussakin koulussa kutsuttu koko henkilökunta ja aikaa varattu 1-1½ tuntia. Tilaisuudessa oli mahdollisuus tehdä kysymyksiä ja käydä keskustellen läpi mahdollisia epäilyksiä ja pelkoja.

Keväällä 2012 koulut nimesivät 1-2 laatedustajaa. Kaikki edustajat sekä koulujen rehtorit kokoontuivat kaksi kertaa kevään aikana yhteen ja muotoilivat valtakunnallisista perusopetuksen laatukriteereistä lyhennetyn listan arviointikohteista. Lukio muotoili omat arviointikohteensa Päijät-Hämeen maakunnallisten lukion arviointikriteerien pohjalta. Lisäksi sovittiin yhteisistä käytänteistä arviointipäivän toteutuksessa CAF-työkalun avulla. Syksyllä 2012 sivistyslautakunta hyväksyi kriteeristöt ja arviointipäiväkäytännön.

Ensimmäinen arviointi tapahtui huhtikuussa 2013. Ennen seuraavan lukuvuoden arviointia laatedustajat ja rehtorit kokoontuivat jälleen yhteen. Kriteereiden muotoilua tarkennettiin saatujen kokemusten pohjalta ja niihin lisättiin selventäviä ohjeita. Kaiken kaikkiaan arviointeja on tehty vuoteen 2016 mennessä neljä kertaa. Keväällä 2016 arviointitulosten kirjaamiseen otettiin käyttöön ZEF Solutionin sähköinen ympäristö.

Arviointitulosten pohjalta sivistyslautakunta on muun muassa järjestänyt täydennyskoulutusta ja Wilma-ohjeistusta on parannettu. Koulut ovat ottaneet tuloksista omia kehittämiskohteitaan vuosittain. Järjestelmä on saanut kouluilla vähintään neutraalin, jopa innostuneen vastaanoton ja se on koettu hyväksi kehittämisen työkaluksi. Syksyllä 2016 lukion ja perusopetuksen laatutyössä on meneillään arviointikriteereiden uudistaminen.

Arvioinnin periaatteet

1. Arviointi perustuu lainsäädäntöön, Perusopetuksen opetussuunnitelman 2016 perusteisiin, perusopetuksen valtakunnallisiin laatukriteereihin sekä lukioiden maakunnallisiin laatukriteereihin.
2. Arvioinnin avulla kehitetään opetuspalveluita, taataan tarvittavat resurssit laadukkaan opetus- ja kasvatustyön tekemiseen sekä suunnataan resursseja kehittämistä vaativiin kohteisiin.
3. Arviointitulosten analysoinnissa otetaan huomioon arvioitavan kohteen toimintaympäristö eli taustatekijät.
4. Arvioinnissa tavoitteena on, että käytettävä tieto on
 - mahdollisimman luotettavaa ja vertailukelpoista
 - oikea-aikaista ja oikein kohdistettua
 - monipuolisesti ja systemaattisesti koottua.
5. Arvioinnissa pyritään mahdollisimman suureen avoimuuteen siten, että arvioitavat tietävät arvioinnista, kaikille arviointiosapuolille tiedotetaan arvioinnin perusteet ja kaikilla osapuolilla on mahdollisuus esittää omat näkemyksensä arvioinnista ja sen tuloksista.

6. Arvioinnissa ei julkisteta sellaisia arviointituloksia, jotka voivat vahingoittaa arviointikohdetta.
7. Arviointi on johtamisen ja koulun toiminnan kehittämisen apuväline.

Kaupunginvaltuusto, -hallitus ja sivistyslautakunta määrittelevät koulutuksen tavoitteet sekä raamit. Keinot ja toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi ovat opetuspalveluiden harkittavissa. Tarkastuslautakunta, sivistyslautakunta, kaupunginhallitus ja -valtuusto taas arvioivat tavoitteiden saavuttamista eli sitä, miten ja missä määrin kaupungin asettamat tavoitteet toteutuvat opetuspalveluissa.

Opetuspalveluiden hallinnolla ja koululla on tarve saada parempaa ja analysoidumpaa tietoa omasta tilasta ja toiminnasta toteuttaessaan yhteisen kunnallisen koulutuspoliittisen päätöksenteon tasolla tärkeiksi nähtyjä päämääriä ja tavoitteita. Opetuspalveluissa on käytössä toiminnan kehittämisen, suunnittelun ja ohjaamisen työvälineenä ns. BSC eli tasapainotettu mittaristo. Tätä kautta toiminta- ja taloussuunnitelmaan saadaan tavoitetasot, keinot ja arviointitavat.

Arvioinnin johto

Arviointia johtaa eri koulujen rehtoreista/opettajista sekä sivistyslautakunnan edustajajäsenestä koottu sivistyslautakunnan nimeämä arviointiryhmä. Sivistystoimenjohtaja toimii ryhmän sihteerinä. Sivistyslautakunta nimittää ryhmän valtuustokausittain.

1. Ulkoinen arviointi – koulun ulkopuolinen taho arvioi

Opetushallitus, AVI, muut ulkopuoliset opetusviranomaiset

Opetushallitus huolehtii lainsäädännön nojalla arvioinnin kehittämisestä ja ulkopuolisten arviointien toimeenpanosta. Koulu osallistuu Opetushallituksen, Aluehallintoviraston ja muiden opetusviranomaisten määräämiin arviointeihin. Koulu valikoituu otokseen, jolle kysely lähetetään. Nämä tulokset tulevat tiedoksi sivistyslautakunnalle.

Käsittely koulussa:

- rehtori käsittelee tulokset yhdessä kyseisen aineen/aineiden opettajan kanssa
- mikäli aihe vaatii (esim. oppimaan oppiminen) niin käydään läpi koko opettajakunnan kanssa
- koulu suunnittelee, miten käy tulokset läpi oppilaiden kanssa
- muu julkaiseminen on koulun harkinnassa
- koulu toteaa hyvät asiat ja heikkoudet, joiden parantamiseksi tehdään suunnitelma

2. Kunnan oma arviointi

Linkki arviointikriteereihin:

<https://peda.net/orimattila/peruskoulut/opetussuunnitelma/ol3/luku1-luonnos/poajkl/arviointikriteerit>

A: Seudullinen arviointi

Päijät-Hämeen maakuntahallinto järjestää joka toinen vuosi maakunnallisen Esi- ja perusopetuksen arvioinnin. Arviointiryhmä analysoi tulokset ja esittää sivistyslautakunnalle kaksi seuranta-/arviointikohdetta seuraavalle lukuvuodelle. Toinen kohde suuntautuu havaittuun ongelmaan, toinen hyvin toimivan asian seurantaan.

B: Lautakuntatason arviointi

Lautakunta asettaa ryhmän, joka arvioi opetuspalveluita perusopetuksen valtakunnallisten laatukriteereiden sekä lukioiden maakunnallisten laatukriteereiden ”Koulutuksen järjestäjä” – osioiden pohjalta laadittujen kysymysten mukaisesti vähintään kerran valtuustokauden aikana.

Lautakuntatason arviointi toteutetaan ns. CAF-menetelmää soveltaen arviointipäivänä siten, että arviointiryhmä ryhmä kokoontuu huhtikuussa yhden työpäivän ajaksi vastaamaan edellä esitettyjen kriteerien sisältämiin kysymyksiin. Tulokset toimitetaan opetuspalveluiden arviointiryhmälle.

Opetuspalveluiden arviointiryhmä kokoaa koulutuksen järjestäjän arviointitiedot toukokuussa. Niiden pohjalta ryhmä esittää kesäkuussa sivistyslautakunnalle mahdollisia seuraavan lukuvuoden painopiste- tai resursointikohteita.

C: Koulun tason arviointi (Liitteenä prosessikuva)

Kaikille kaupungin kuudesluokkalaisille järjestetään huhtikuussa opetushallituksen tai opettajien aineliittojen laatima valtakunnallinen koe. äidinkielessä, matematiikassa ja englannissa. Kaikille kaupungin yhdeksäsluokkalaisille järjestetään valtakunnallinen koe huhtikuussa äidinkielessä, matematiikassa, englannissa ja ruotsissa.

- valtakunnallisten kokeiden materiaalit tilataan keskitetysti Sivistyspalvelukeskuksesta ja jaetaan kouluille
- rehtori käsittelee tulokset yhdessä kyseisen aineen/aineiden opettajan kanssa
- lisäksi tulokset käydään läpi koko opettajakunnan kanssa
- koulu suunnittelee, miten käy tulokset läpi oppilaiden kanssa
- muu julkaiseminen on koulun harkinnassa
- koulu toteaa hyvät asiat ja heikkoudet, joiden parantamiseksi tehdään suunnitelma

Koulu järjestää huhtikuun aikana arviointipäivän ns. CAF-menetelmää soveltaen. Rehtori nimeää ryhmän, johon kuuluu edustajia opettajista, oppilaista, huoltajista sekä mahdollisesti muusta koulun henkilökunnasta. Ryhmä kokoontuu huhtikuussa yhden työpäivän ajaksi vastaamaan perusopetuksen valtakunnallisten laatukriteereistä sekä lukioiden maakunnallisista laatukriteereistä johdettuihin kysymyksiin. Koulun laatedustaja organisoii päivän, kokoaa tulokset ja toimittaa ne opetuspalveluiden arviointiryhmälle. Opettajille otetaan sijaiset, huoltajille maksetaan toimituspalkkio (120 €) sekä matkakulut.

Koulu laatii elokuun loppuun mennessä toimintasuunnitelman. Siinä asetetut tavoitteet ja arviointikohteet nousevat opetuspalveluiden kehittämissuunnitelman vuosittaisesta toimenpideoasasta sekä koulun oman arviointipäivän tuloksista. Ne esitetään BSC-korttina.

Koulu laatii elokuun loppuun mennessä edellisen lukuvuoden toimintakertomuksen, jonka se toimittaa sivistyslautakunnalle.

Rehtori käy kehityskeskustelut alaistensa kanssa lukuvuoden aikana esimerkiksi opetussuunnitelman pohjalta.

Rehtori suorittaa vuosittain säännöllistä opetuksen seuraamista saadakseen lisätietoa koulun opetus- ja kasvatustyön sujumisesta seuraavasti koulun opettajamäärän mukaan:

- 2-3 opettajaa, 2 seurantakertaa
- 4-9 opettajaa, 4 seurantakertaa
- 10-15 opettajaa, 6 seurantakertaa
- yli 15 opettajaa, 8 seurantakertaa

Seurannat raportoidaan toimintakertomuksessa.

D: Opettajan itsearviointi

Opettaja arvioi omaa työtään kyselyillä oppilaille ja huoltajille. Orimattilan paikalliseen opetussuunnitelmaan on oppimisen arvioinnin menetelmäksi kirjattu jokaisella vuosiluokalla toteutettava arviointikeskustelu, johon osallistuu opettaja, huoltajat ja oppilas. Näiden arviointikeskustelujen yhteydessä opettajalla on mahdollisuus saada palautetta myös omasta työstään.

Lukiossa opettajat ottavat säännöllisesti kurssipalautetta oppiaine- ja kurssikohtaisesti.

Liite: Koulutason arvioinnin prosessikuva

